

RE-FORMATIO

4 1967 JUNI

10. ÅRG.

MEDDELELSER
OM KIRKELIG
FORNYELSE

GIV DIG I KAST MED DET UMULIGE.

AF PASTOR N.J. RIIS, FALSLEV.

(5. SØNDAG EFTER TRINITATIS - LÆS: LUKAS 5, 1-11)

EVANGELISTEN LUKAS fortæller her, hvordan Jesus fik sine første disciple. Det begynder med, at vi træffer Jesus ved bredden af Genesareth Sø. Der er trangsel omkring ham. Mennesker vil lytte til hans tale.

Imidlertid får vi ikke med eet eneste ord at vide, hvad han har sagt. Vi må nøjes med den forkyndelse, der ligger i det, han gjorde.

Men det siger da heller ikke så heli lidt. For der er det mærkelige ved den undergerning, vi her hører om, at det mere er et under, der skal forkynde noget, end et under, der skal udføre noget. Det er en lignelse - mere end det er en gerning.

I næsten alle andre tilfælde gjorde Jesus sine undere for at hjælpe mennesker, der var i nød. Han helbredte blinde, lamme og syge, der krydsede hans vej. Han stillede stormen på søen, da disciplene var i angst. Han gav en sørgende enke sønnen tilbage.

Men her kan man ikke sige, at der var egentlig nød på færde. Fiskeren Simon og hans arbejdsfæller havde sikkert eksisteret lige så godt, selv om de ikke havde fået den underfuldt store fiskefangst. Så meget mere, som de straks efter "forlod alle ting og fulgte ham". For nu skal de ikke længere fange fisk, men mennesker. Og med denne underlige vending er det klart, at Jesus gør fiskedráttten til et billede på hele apostlenes fremtidige virke. Den skal forstås som en lignelse, et tegn.

Lad os da straks spørge: Hvad siger dette tegn til os?

Det siger: Giv dig i kast med det umulige. - Det er jo, hvad Jesus vil have Peter til. Han siger: Læg ud på dybet og kast garnene ud. Og selv om det for Simon Peter ser tåbeligt og nytteløst ud - de havde fisket forgæves hele natten, så ved højlys dag kunne det da i hvert fald ikke nytte noget - så siger han alligevel: På dit ord vil jeg kaste garnene ud.

På dit ord vil jeg gøre det. Og ikke bare denne ekstra fisketur, men hver eneste ting, han derefter gjorde, måtte han gøre "på Jesu ord". For af sig selv ville han aldrig finde på at gøre det.

Og på nøjagtig samme måde vil Jesus i dag have os til at gøre noget "på hans ord". Han vil have, at vi skal give os til det, som for os synes umuligt.

Det er ganske givet imod vor natur. For vi gør kun noget, hvis vi tror, at det kan "nytte". Vi er skeptiske. Og bange for at spille kræfterne.

Det er et ord i kirkens situation. Der, hvor det synes umuligt at råbe de fleste mennesker op, - netop der siger han til os i dag: Læg ud på dybet - d.v.s. giv dig i kast med det umulige. Giv dig til at kalde mennesker ind i Guds rige. Ikke blot dem, som selv ønsker og venter det af dig. Men der, hvor det er ubelejligt, og hvor du selv finder det håbløst. - Hvad der skal komme ud af det? Det

skal du ikke bekymre dig om, men sige: "På dit ord, Herre..."

Giv dig til at kalde mennesker til at tro deres synders forladelse. For der, hvor de tager imod syndernes forladelse, der er der ikke mere at bekymre sig for.

Det kan selvfølgelig meget let komme til at lyde som en from frase. Men det er ikke desto mindre ganske bogstaveligt sandt: Den, der har syndernes forladelse og stoler på Jesu ord, har virkelig ikke mere at bekymre sig for.

Al bekymring udspringer af angst. Og angst er altid dybest set angst for døden. Men den, som har taget imod syndernes forladelse på Jesu ord, han overlader dermed til sin Herre, hvad der skal komme ud af det. Han gør som Simon "På dit ord vil jeg kaste garnene ud" og det vil sige: "Jeg overlader til dig, hvad der skal komme ud af det".

Der kom noget ud af det. Fiskerne fik en fangst ud over al rimelighed. Dog forstod de ikke, hvordan det gik til. - Og det samme oplevede apostlene. De forkyndte - og deraf kom tusinder til troen på Jesus Kristus. De kunne næppe heller forklare dette.

For de var jo kun jævne mennesker, som hørte Jesus byde, og derpå sagde: "På dit ord - selv om det for os synes umuligt og nytteløst. På dit ord vil vi gøre det".

Altså skal vi også frimodigt gøre det umulige. Lade alle bekymringer fare, kalde mennesker til at forlade alle bekymringer og overlade det til Gud i Jesus Kristus, hvad der skal blive af os i livet, i døden og efter døden.

Peter fandt, at han var uværdig. Andre måtte kunne gøre det, blot ikke han. Kanhænde vi føler det samme. "Gå bort fra mig, Herre, thi jeg er en syndig mand!" Sådan siger han. Og Jesus benægter det ikke. Han siger ikke noget om, at det ikke er så galt, og der er andre, der er endnu værre. Men han siger: "Frygt ikke!" og det betyder: Ja, vel er du en syndig mand, men så længe du er hos mig, skal du end ikke frygte for det.

Og tror du, at Jesus også nu står foran dig? Så vil han også have os til at gå som hans sendebud. Og til at gå, hvor det ser umuligt ud. Så siger han også til os: "Frygt ikke! Gå, men lad jeres bekymringer blive her hos mig". Amen.

KOMMENTAR

**STRUKTURKOMMISSION
OG KIRKEPOLITIK**
AF PASTOR B. RIISGAARD, ÅLBORG.

DEN 1 MAJ 1964 nedsatte strukturkommission blev oprindeligt beskylt for i kirkelig henseende at være yderst venstreorienteret. For at rette lidt op på denne skævhed blev

sidst på året indvalgt nogle fra kirkens midter- og højrefløj, deriblandt undertegnede. Med tre medlemmers nylige udtræden af kommissionen er det atter blevet galt med balancen, så den

nu beskyldes for at have et højreorienteret og "aktivistisk" flertal. I mere end een forstand er dette bagvendt. Først bør man mærke sig, at i kirken står "Højre" for reformer, mens "Venstre" der holder på det bestående. Dernæst bør man heller ikke overse, at de tre udtrædende medlemmers synspunkter i ikke ringe grad stadigt vil være repræsenterede i kommissionen. Så broget som folkekirken er, ganske så blandet er fremdeles kommissionen.

Mange og mærkelige grunde til de tre's udtræden kan anføres, som det også er sket i den førte debat. En ikke uvæsentlig grund turde måske være den, at kommissionen i for vid udstrækning har søgt at gøre sit arbejde for åbne vinduer og døre, fordi man fandt det både rigtigt og vigtigt, at så vide kredse som muligt tidligt blev inddraget i arbejdet. Jeg er ikke længere sikker på, at det er den rette arbejdsform. Åbne døre og vinduer giver gennemtræk, og denne kan blive så irriterende og generende, at nogle går og smækker døren i. Jeg mener ikke hermed, at kommissionen skal arbejde for lukkede døre; men jeg er sikker på, at den vil gavne hele arbejdet, om den først lukker døren op, når den selv helt klart ved, hvor den vil hen med et forslag.

Mange spørger i denne tid, om der nu ikke er gået så megen kirkepolitik i foretagendet, at det hele løber ud i sand. Dette kan ske, men så skyldes det kirkepolitik af en ganske bestemt slags, der ikke direkte har noget at gøre med de tre's udtrædelse. Kirkeministeren og kirkeministeriet kan drive kirkepolitik over for kommissionen ved ikke at efterleve sine

ord eller ved at obstruere. Og grupper i kommissionen kan drive kirkepolitik ved evt. at ville forsøge at erobre den og sætte sig på alle andre.

Men bortset herfra kan der ikke gå mere kirkepolitik i kommissionen, end der i forvejen er. Kommissionen er jo nemlig i sig selv kirkepolitik, forstået således, at den er sat til at gøre et rent kirkepolitisk arbejde vedrørende folkekirkens struktur i vort samfund. Strukturkommissionen er ikke et koncil, der skal eller kan forny kirken. Kirkens fornyelse finder sted på et ganske andet plan; den er et spørgsmål om Helligåndens gerning rundt om i menighederne og hjerterne.

Hvad skal da strukturkommissionen? Med et lån fra menighedsrådsløftet kan det siges sådan, at den skal "i troskab mod den evangelisk-lutherske folkekirke ... byde gode vilkår for den kristne menigheds liv og vækst". Den skal ikke reformere kirken, men blot justere det folkekirkelige apparat, så dette ikke lukker, men åbner for Kirkens altid igangværende reformation. Derfor må den undersøge, om sogneinddelingen er rigtigt gjort; om præsteuddannelsen er tilstrækkelig; om en sognemedhjælperordning er påkrævet; om konfirmandlæsning kan udføres bedre; og om menighedsrådene ikke bør have et mere direkte kirkeligt ansvar.

Til dette arbejde kommer vi med vore meget forskellige synspunkter. Uden at opgive disse skal vi i en frugtbar udveksling af tanker prøve at finde frem til sådanne forslag, at i folkekirken Kirken kan få en "chance" i vort folk, "når og hvor Gud vil".

DYRKER STUDENTER AVTORITETER? AF PASTOR C. B. HANSEN, DRÅBY.

DYRKER STUDENTER autoriteter, og i så fald, hvilke? Måske er det på tide at revidere de gængse, noget fjogede forestillinger om studenterne som bærere af nye, skabende tanker, en avantgarde, der vender sig mod herskende, men ud- og overlevede magter og magthavere.

Hvis man i 1930'erne gæstede Studenter-samfundet og Clarté, hvor der begejstret tyggedes drøv på halvfemsernes radikalisme, slap man ikke for at høre to patetiske og højtravende kamp-sange, forfattede henholdsvis af Aakjær, der aldrig selv havde været student, og den gudløse halvdannelses profet og lakaj, Jensen fra Himmerland. Den første sang om studenten, at "århundredets, fyrrenes stolte idé, den glemte han ej for latin, men plantet dens fakler ved Donau og Spree og langs med den bugtede Rhin". Rhinen har, som enhver kan se på landkortet, kun et par knæ og er den mest lige flod i verden. Johs. V. besang "sønner af de slagne", der af en eller anden grund "står i muld". Men "trætte af at bede til den døde gud vil vi åbne sprede, glemme, slette ud. Ungdom er at handle uden tradition ...". Det har nemlig altid, også inden for kirken, blandt mindre begavede været anset som tegn på særlig begavelse at undervurdere traditionen og være uvidende om dens værdier.

Men ellers kunne teologiske studenter ikke være med til at kvæde hele visen med; man måtte pænt være rodfæstede i det grundtvigske eller det missionske - eller foregive at være det i nogen grad. Fromheden eller rettere kampen for tilværelsen var dengang direkte proportional med årgangenes størrelse og embedsansøgernes tal.

Vi står her over for et af kirkehistoriens mirakler: Sulten i 1930'erne er det, der har forlænget de kirkelige retningers levetid, så at de endnu findes den dag i dag. Bisperne formelig førte bog over de teologiske studenter, om de "stod" i det grundtvigsk folkelige, eller hvor ellers i guds riges arbejde de stod. I een bisps hemmelige kartotek forekom alt om de potentielle ansøgere, når lige undtages deres fotografi og fingeraftryk.

Studenter med oprørske tilbøjeligheder havde ikke andet at gribe til end Tidehverv. Men det var også den visse vej til års brødløshed, med mindre man havde en bisp eller provst til fader eller havde sørget for at være af gammel præsteslægt med mange forbindelser.

Denne ghetto kunne være tung at ånde i. Men heldigvis fandtes der endnu dengang blandt de teologiske professorer ydmyge sjæle, prægede af arvet kultur, mænd så vidende, at de ikke troede at vide og kunne alt. De hverken æggede til opposition eller opkastede sig til autoriteter, men de lærte en og anden den kunst at se med smil på verdens usselhed.

Mens verdslige studenter berusede sig i oprør mod samfundsforhold, der ikke længere trykkede nogen, og derfor fluks, så såre de havde forladt eksamensbordet, belønnedes med stillinger inden for administrationen ved hjælp af deres rødlige meningsfæller i ministerier og regeringspartier, og nu selv troner i samfundets topstillinger - så var de arme teologer endnu ikke så heldigt stillede, at de på een gang kunne gøre oprør og karriere. Men umærkeligt vendtes forholdene til

FIK DE KØBT

H Ø J K I R K E P R Å D I K E N E R - samlet af Poul Ulsdøl (Hans Reitzel, København, 1963)? Bogen er med i nedsettelsen forår 1967 og koster nedsat kun 4,75 kr.

det bedre. Foråret så sagte kom, alt som det talstærke kirkelige og missionske miljø skrumpede ind ved naturlig afgang og mangel på tilgang. Nu endelig syntes det besværlige og overflødige kirkefolk, menigheden, at dø ud. Nu var tiden til, at enhver burde og turde gøre oprør imod det, og vel at mærke i den egentlige kirkes, i statskirkeapparatets, hele det døbt folks, plus kirkeskattens, navn. Nu, da vækkelsernes slimede lindorm var døende og ikke magtede at hævde eneretten til kirken og dens embeder mere, stod det med eet klart, hvad der ligger i, at "vi alle er døbt", og at kirken og indbyggerne på et givet areal er eet og samme, blot anskuet under forskellig synsvinkel. Tilhører da ikke det gladelige budskab alt folket, det rare og kristne danske folk, det, der nu pludselig fandt udvej for at skaffe de undertrykte tidehvervsfolk embeder, ja endog de højeste embeder?

Indre Mission, den fæle pietisme, kunne dens egne børn nu distancere sig fra lige så dristigt som nogen tidehvervsmand 25-30 år tidligere, ja ufatteligt mange af dens egne præster opdagede pludselig, hvor folkelige, dennesidige og "kulturåbne" de egentlig var, ja altid havde (eller burde have) været. Grundtvigianerne derimod havde allerede forinden reddet sig over på den rigtige side ved at fornægte sig selv og forny sig ved tidehvervsk blodtransfusion.

Således kom alle med i oprøret, så at der af noget at gøre det i m o d til sidst ikke var andet tilbage end de 17-34 højkirkelige præsters herskesyge og tvangsregimente og deres skumle ja-og-nej allierede. Da kirken gjorde sit bo op under denne dille af formsprængning, kom den til det resultat, at den egentlig ikke forefandtes, men kun var til i og med sin tjeneste for verden - og dens magter. Den kunne ikke kræve noget af

nogen, hverken bekendelse, anstændighed eller medansvarlighed, men skulle bare tjene løs. At kirken må være det bare tjeneri, derom er nu alle enige, hvor uenige man ellers kan være om strukturen eller formen derfor.

Også romerkirken, den gamle magtdyrker, har luret fidusen, at magt nu om dage kun kan fastholdes ved at vælte sig ud i tjeneri og bekymringer på alles vegne.

Tjeneriet har Tideherv, der i visse henseender er kryptohøjkirkeligt, ganske vist aldrig befattet sig med, men ellers hylder missionens børn nu de samme idealer, som de få og forfulgte tidehvervsfolk vovede sig frem med i 30'erne, omend forfladiget med eksistentialestiske selvfølgheligheder og suppleret med mere af den bibelkritik, som pludselig har fået grønt lys. Mens studenterne før af frygt for kirkefolket og bisperne lagde kold luft mellem sig og "videnskaben", træder nu de frommes børn og børnebørn hinanden over tærne som undervisningsassistenter, amanuenser, universitetsadjunkter og -stipendiater. Der er rift om de få tiloversblevne, der vil gå præstevejen. Ingen lever mere i frygt for bisper og deres hemmelige kartoteker. Professor Bultmann, der hviskedes om i kamrene ved Tage Schacks biblioteksninger og Tidehvervs sommermøder, råbes nu ud fra tagene med samt hans disciple, hvis navne er lige så tyske, knortede og vortede som deres tankegange. Teologiske professorer som sådanne ansås før som et for præsteuddannelsen nødvendigt men mistænkeligt onde. Nu er de blevet bannerførere, som studenterne fylkes om og frejdigt bekender sig til.

I alt dette nye er der nærmere besat intet andet virkeligt nyt, end at teologerne endelig som følge af den almindelige sekularisering kan hengive sig til "studentens lykkelige da'r", som andre fakulteters unge altid har levet i. De unges oprør og frihedsbe-

gejstring har altid været et anerkendt illusionsnummer, en stiltiende godkendt, falsk varebetegnelse. Hvem uden pensionist Mao opfinder de unges kulturrevolutioner? Den, der allerede har tilrevet sig magten, vil gerne inspirere de unge til at gøre "oprør" mod alt, der kan tænkes at kunne true hans magtstilling. Derfor den gamle tommelfingerregel: jo mindre, der er at gøre det imod, jo flere tør være med i oprøret. Med rette taler provst Sv. Aa. Nielsen om "det bestilte oprør". De unge er altid på vildspor, "langs med den bugtede Rhin". Andet kan man ikke retfærdigvis forlange eller vente af dem.

De sande revolutionære finder man først i de ældre årgange. Først de har i livet og "tjenesten" fået virkeligt kendskab til, hvad der er vrangt og hult og truer friheden, og derfor må væk, og hvilke værdier og normer, der trods alle misbrug og for enhver pris, trods alle frasemagere og demagoger må fastholdes, for at den enkeltes frihed og menneskeværdighed kan have et værn. Den unge er et værge-løst bytte for enhver kaltring, der forstår at appellere til godtkøbsædelheden og den billige retfærdige harme, og samtidig er hans erfaringer for få til, at han har kunnet opdage betydningen af det overleverede. Et virke-

ligt og nødvendigt oprør har som forudsætning et omfattende kirke- og livssyn. Kun den, der er "katholsk", kan gøre oprør. De andre når kun til at være patetiske og affekterede, drejer om ad Rhinen og plaprer tidsånden efter munden og kalder det oprør. Derfor er skiftende magthavere altid interessererede i patetiske at tæmme eller infiltrere kirken, at "gøre oprør" mod dens herredømme. Kirken er nemlig altid verden på tværs, når den tjener den ved at nedbryde ideologier og al skabagtighed, der rejser sig mod erkendelsen af Gud og forståelsen af friheden. Men ungdommens frihedsbegejstring udnyttes oftest af dem, der er ude på at tage friheden fra folk.

Derfor er det ikke at vente, at studenter bortset fra sjældne undtagelser vil kunne se betydningen af den kirkelige fornyelse. Lad dem bare, indtil de bliver ældre, lytte til Lindhardt og Sløk og beundre Løgstrup i hans fjerne, olympiske ophøjethed, ja, lad dem bruge tiden til at samle sig reel og god viden, hvad de har rigelige muligheder for i Århus og København. Men måtte den dag aldrig komme, hvor studenterne som sådanne fylkede sig tæt om Re-formatio, for det ville være et ubdrageligt tegn på, at det var blevet udartet og var kommet over på den gale side.

FRA KIRKENS SKATKAMMER

EN GAMMEL GLEMT BØN

AF PASTOR URBAN SCHRØDER, VARNÆS.

IKKE MANGE AF LÆSERNE VED, at Varnæs sogn her i Sønderjylland i de mange år fra 1717 til 1882 havde sin egen specielle salmebog - den så-

kaldte Varnæs-salmebog, som i det først nævnte år blev udgivet af præsten her i Varnæs, Bertel Christian Ægidius. Når denne Sønderjyllands før-

ste danske salmebog i år fylder 250 år, kunne der fortælles meget interessant om dens indhold og historie. Det skal ikke gøres her. Kun een ting skal fremdrages, som sikkert vil interessere Re-formatios læsere. Det er den lille salme, der i Varnæs-salmebogen har nummer 78 og - med lidt ændring af sprog og stavemåde - lyder således:

Christi Sjæl helliggøre mig,
hans Aand i mig indlive sig,
hans Legem' saargjort mangelund
til Liv og Sjæl mig gøre sund.

Det Vand, hvilket ved Spydets Stød
ud af hans hellig' Side flød,
mit Bad det være, og hans Blod
husvale mig mit Sind og Mod.

Hans Sved, som fra hans Ansigt kom,
lad mig ej komme i Guds Dom,
hans Drøvelse, Kors, Angst og Brøst
det være steds' min Kraft og Trøst.

O, Jesu Christ, bønføre mig,
optag og skjul mig udi dig,
indslut mig vel i dine Saar,
at jeg for Fjenden sikker staar.

Kald mig udi min sidste Nød
og sæt mig hos dig, Herre sød,
paa det jeg maa evindeligt
med de udvalgte prise dig.

Bag disse fem små vers skjuler sig et interessant stykke af Kirkens fromhedsliv, et eksempel på, hvordan ægte gammel kristentro kan gå fra slægt til slægt og trodse alle grænser.

Salmen er nemlig en oversættelse fra tysk. Og originalen, som pastor Agidius har fundet i J. A. Freylinghausens omfangsrige salmebog "Geistreiches Gesangbuch" fra 1704, begynder således:

Die Seele Christi heil'ge mich,
sein Geist verzucke mich in sich,
sein Leichnam, der für mich verwund't,

der mach' mir Leib und Seel' gesund.

Denne salme var blevet vidt udbredt gennem Tysklands evangeliske salmebøger i tiden op mod år 1700. Men den stammer ikke fra en evangelisk pen. Dens forfatter er nemlig den schlesiske læge og digter Johann Scheffler - også kaldet Angelus Silesius, Sendebudet fra Schlesien - der 1653 havde forladt sin lutherske tro og var blevet optaget i den katolske kirke. Han udgav 1657 en interessant samling åndelige digte under titelen "Heilige Seelen-Lust oder geistliche Hirten-Lieder der in ihren JESUM verliebten Psyche". Og heri finder vi som nr. 53 den lille salme "Die Seele Christi heil'ge mich". Men også fra Schefflers hånd er salmen en oversættelse. Han har nemlig over den sat ordene: "Aus dem Lateinichen: Anima Christi sanctifica me". Og med denne bemærkning rykker vi helt tilbage i middelalderen. Thi de anførte latinske ord er første linje i en gammel bøn, som Scheffler her har oversat til tysk og givet skikkelse af en salme - nemlig bønne:

Anima Christi sanctifica me.
Corpus Christi salva me.
Sanguis Christi inebria me.
Aqua lateris Christi lava me.
Passio Christi conforta me.
O bone Jesu, exaudi me.
Intra tua vulnera absconde me.
Ne permittas me separari a te.
Ab hoste maligno defende me.
In hora mortis meae voca me.
Et jube me venire ad te,
ut cum sanctis tuis laudem te
in saecula saeculorum.
Amen.

Denne bøn kan vi gennem middelalderhåndskrifter følge tilbage til begyndelsen af det 14. århundrede. Hvem der har formet den, ved vi intet om -

den er som så meget blandt Kirkens ædle arvegods anonym. Vi ved derimod, at den op gennem middelalderen vandt stor udbredelse og blev bedt på latin som på talrige andre sprog. Også i dansk middelalder har den været brugt - vi træffer den f.eks. i to danske bønnebøger fra 1474 og 1497. Og for en mand som Jesuiterordenens stifter, den hellige Ignatius af Loyola fik den så stor betydning, at han anbragte den forrest i det vigtigste af sine skrifter, bogen om "De åndelige Øvelser" og gang på gang anbefalede dens brug.

Men det interessante er, at denne gamle katolske bøn i vor kirke overlevede reformationen. Så meget blev afskaffet eller ændret ved kirkebrudet i det 16. århundrede. Men der var også bånd bagud til den gamle Kirkes tro og fromhed, som reformationen ikke fik overskåret. Et eksempel herpå er bønne "Anima Christi sanctifica me". Der er her ikke plads til at nævne alle de lutherske bønnebøger fra det 16., 17. og 18. århundrede, hvori vi genfinder den. Blot skal nævnes, at deres tal alene indenfor vor danske kirke er meget stort. Og det er særligt til brug efter altergangen, bønne lever videre blandt vore lutherske forfædre. Den har sagt dem noget centralt om dette: efter altergangens møde med Frelseren at blive bevarenet i den inderlige forening med ham. Tænk f.eks. på dens ord: "Ne permittas me separari a te" - lad mig ej blive skilt fra dig!

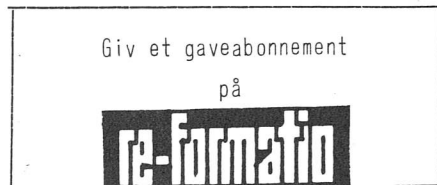
Sådan levede den gamle bøn videre i vor kirke og bevarede for den væsentlige elementer af ægte katolsk kristentro. En dag i 1650'erne blev den af tyskeren Johann Scheffler, der i vor nu brugte salmebog jo også har skænket os så fine ting som numrene 588, 589, 590, 594 og 621, omformet til en salme. Og i 1717 lod slæsvigeren, Varnæs-præsten Agidius denne salme udgå på dansk. Fra hans salmebog

kan vi følge den langt op mod vor egen tid. Således optog biskop Erik Pontoppidan Agidius' oversættelse i sin salmebog 1740. Fra denne gik den videre over i de to sønderjydske præster Meyers og Boesens salmebog 1844. Og sidst møder vi den i den danske salmebog, som sønderjyderne fik under tysk styre, "Evangelisk-luthersk Psalmebog for de dansktalende Menigheder i Slesvig" fra 1889. Da denne i 1925 afløstes af "Den sønderjydske Salmebog", gled den gamle salme omsider ud. Men i mellemtiden havde den fundet indpas i adskillige opbyggelsesbøger og mere uofficielle salmesamlinger, hvorved den var blevet mere kendt, end vi kan aflæse gennem de egentlige salmebøger.

Idag er "Christi Sjæl helliggøre mig" vist helt ukendt. Men den fortjener at blive kendt påny. Dels p.g.a. dens interessante historie: Formet på latin et sted i middelalderens katolske Europa og udbredt på mange sprog fra land til land - efter reformationen taget i arv af evangeliske kristne som et udtryk for katolsk tros videreleven blandt disse - omformet til en tysk salme, oversat til dansk af en slesvigsk præst og i denne nye skikkelse videregivet fra slægt til slægt til op mod vor egen tid - dette er den gamle bønns historie, der i virkeligheden er historien om et stykke økumenik længe før vor tids økumeniske nybesindelse. Men også p.g.a. selve sit indhold fortjener "Anima Christi" at blive kendt påny. Derfor slutter vi med at bringe bønne på dansk, så enhver igen kan lære sig den og bede den:

Kristi sjæl hellige mig,
Kristi legeme frelse mig,
Kristi blod opildne mig,
vandet af Kristi side rense mig,
Kristi lidelse styrke mig!
O gode Jesus, bønfør du mig,
i dine sår du skjule mig,

I lad mig ej blive skilt fra dig!
 For fjendens vold beskyt du mig,
 i dødens time kald på mig
 og lad mig komme hjem til dig,
 for at jeg kan love og prise dig
 med alle dine helgen til evig tid!
 Amen.

TANKEN MED KRISTEN AKTION AF PASTOR HANS OLAV OKKELS, KLINTE

FØR SIDSTE VALG til folketinget blev der udsendt en lille pjeces med overskriften "Kristen Aktion". Det var hensigten derigennem at bidrage til, at visse nærmere angivne spørgsmål blev fremdraget i valgkampen i kristelig belysning.

I det følgende vil jeg søge at gøre rede for tankegangen bag denne aktion.

Det stod sådan for mig, at vi s o m k r i s t n e på den ene side har et politisk ansvar og på den anden side vanskeligt kan engagere os alt for stærkt i det partipolitiske. At vi kan gøre det i vort eget navn, er en ting for sig, men vi har måske et og andet at sige i Jesu navn også i vor politiske situation. Da et kristeligt parti, som man har det i Norge og Italien og i det mindste af navn også i Tyskland, må tage stilling til alle spørgsmål - også sådanne, som kristne ikke kan tage stilling til qva kristne, f.eks. kildeskat, regeringsdannelse m.m., så kunne det næppe være løsningen gennem en ny partidannelse at bremse sækulariseringen.

Samtidig forekommer de områder af det politiske liv, hvor kristne kan yde deres bidrag, at være for omfattende til blot at plejes af enkelte kristne i partierne. Man ser da også, at de kristne politikeres kristne indslag ofte mest består i at værne folkekirkelige interesser, herunder reli-

gionsundervisningen, mens det øvrige overlades til det gustne overlæg, eller kristne sætter en protestaktion i gang i den 11. time, uden at de positive synspunkter træder klart frem.

Derfor mener jeg, at det vil være godt, om kristne i højere grad kaldes til rådslagning om politiske spørgsmål ud fra kristelige synspunkter. (At der ikke af Kristen Aktion er indkaldt til en sådan rådslagning, skyldes det beklagelige faktum, at kun såre få har tilsluttet sig Kristen Aktion).

I folderen blev det fremhævet, at vi ønsker at bevare Danmark som et kristent demokratisk kongerige, hvor få har for meget og færre for lidt. - Her er det sociale aspekt fremhævet, ligesom man har vedkendt sig vor demokratiske styreform. Men Danmark er ikke blot karakteriseret som et demokrati - derfor ordene "kristent" og "kongerige".

Det er vist en udbredt opfattelse, at demokrati ikke blot er en god styreform, men et guddommeligt - et "eneste rigtigt" system, jfr. de mange republikanske klingende udtalelser mod kongen af Grækenland -. Manges opfattelse af demokrati kan bedst karakteriseres som kejserdyrkelse uden kejser og er måske Vesteuropas specielle form for afgudsdyrkelse. Det skyldes vel, at NATO ikke har kunnet finde an-

dre positive samlingsmærker. Som stat er U.S.A. jo neutralt religiøst set. Som ideologi er demokrati næppe bedre end kongeideologi.

Demokratiets fare er, at det let overser visse mindretal, f.eks. de enlige mødre. Demokratiet er automatisk socialt i et samfund, som minder om en pyramide, hvor de brede lag er i bunden - men ikke i et samfund, hvor visse små grupper har særlige problemer, da der ikke er stemmer at hente der.

Her skal kristendommen hjælpe demokratiet til ikke at glemme sit ansvar over for sådanne grupper. På samme måde er kongen, der kun er, hvad han er født til, repræsentant for hele folket - også de politisk ubevidste og dem, som ikke er født med albuer. Den, der ikke ærer kongen, vil ubevidst også ringeagte dem, der er i den anden ende af samfundet - dem, som også blot er, hvad de er fødte til.

Som kristne må vi føle et særligt ansvar over for de glemte mindretal og de ufødte børn.

I denne atomtid må vi være forpligtede til at arbejde for fred og inter-

national forståelse. Vel skal vi som kristne leve ubekymret i denne verden, også når den ødelægger sig selv, men vi er ikke kaldede til at deltage i denne ødelæggelse.

Derimod må vi minde om de kristne landes store ansvar over for u-landene, så de kan komme på fode.

I et kompliceret samfund som vort må vi værne mennesket over for maskinen og dens ejer. Derfor må vi overveje, hvorledes den enkelte kan få skaberglæden gengivet i det industrialiserede samfund eventuelt gennem en art "demokrati på arbejdspladserne".

I et samfund, der på mange måder beskytter sine medlemmer imod spekulation og værn den legemlige sundhed f. eks. gennem kontrol med levnedsmiddelfremstillingen, bør man også medvirke spekulation i pornografi og inflation.

Hermed er blot nævnet enkelte forhold, som kunne trænge til en langt grundigere kristelig gennemtænkning. Det ville være ønskeligt, om kristne ville yde deres bidrag hertil i højere grad - og hvorfor ikke i fællesskab f.eks. i Kristen Aktion?

læst

DIALOGER 4

H.ROOS, O.LINTON OG ANNE MARIE AAGAARD:

KIRKEBEGREBET PÅ DET ANDET

VATIKANKONCIL

LUMEN 1967, KØBENHAVN. 204 SIDER. KR. 16,50.

DET ANDET VATIKANKONCILS dogmatiske konstitution om Kirken, kapitel 1-2, gengives på latin og i dansk oversættelse. Begrænsningen til de to første kapitler er dels begrundet i disses særlige principielle betydning - dels i overskueligheden, der på trods af fremstillingens logik,

dog i selve teksten er sløret noget ved den stadige henvisning til bibelsk stof og skriftsteder, der også rummer andre aspekter end de i sammenhængen anvendte. For ikke latinkyndige læsere, der kunne ønske at gøre sig bekendt med hele konstitutionen, kan henvises til en norsk oversættelse.

se med indledning af Albert Raulin O.P., St. Olav Forlag, Oslo 1965.

Den i teksten skjulte systematiske klarhed fremdrages på velgørende måde i pater Roos' historiske og teologiske redegørelse. - Forfatteren betegner konstitutionen "Om Kirken" som "et særdeles vigtigt bidrag til den romersk-katolske kirkes selvforståelse", vel at mærke en "officiel" selvforståelse, der, idet den er sat ind i en "pastoral målsætning", mere vil belære end definere. - Det første kapitels definition af Kirkens væsen med påvisning af "Kirkens guddommelige årsager i den hellige Treenighed og i Guds Søns menneskevordelse" (Congar, s.75), efterfølges af det siden indskudte afsnit om "Guds folk" (2.kapitel). Her er det vigtigt at mærke sig den videre udvikling i kirkebegrebet fra de svage ansatser ved Vaticanum 1 (jvf. Dialoger 2) til en markant understregning af historicitet og organisme i forhold til institution og organisation. Kirkebegrebet skal finde sin plads i et omfattende perspektiv: Guds frelsesplan med hele menneskeheden. I overensstemmelse hermed taler konstitutionen da ikke blot om Kirkens forhold til de romersk-katolske kristne, men også om dens forbindelse med de ikke-katolske kristne (!), ja, om ikke-kristnes henordning til gudsfolket.

Det theologiske grundbegreb, der her kommer den dogmatiske nyorientering til hjælp og tages fundamentalt i anvendelse for nærmere at belyse forholdet mellem det hierarkisk opbyggede samfund og Kristi mystiske legeme, er forestillingen om Kirken som ursakramentet for verden; en samtidig "synlig og åndelig enhed" (s.80). Man mener hermed både at have klaret forholdet mellem organisme og organisation, som i konstitutionen kaldes "een kompleks realitet", og at have givet det tidligere statiske, romerske kirkebegreb dynamisk, eskatologisk

mission. Anvendelsen af to-naturlæren i kristologien, det inkarnerede Ords mysterium, som en analogi til Kirkens væsen er nu nok i flere henseender betænkkelig og i visse direkte tvivlsom. Med glæde mærker man sig, at pater Roos kan sige: "Kirkens institutionelle struktur vil i fremtiden være underordnet tanken om Guds folk" (s.79). Med mindre samhörighed noterer man sig de sammenfattende ord (s.92): "Kirken bringer i streng forstand ikke frelsen til de mennesker, som ikke kender Kristus. De er jo allerede forløst, uden at de selv aner det. Men Kirken er det tegn, hvorved de er kendt, og da de er forløst, og samtidig er den det redskab, det organ, som bringer denne forløsning til dens fulde modning i troen på Kristus, i dåben og i kærlighed". Bag ved ligger hele den romersk-katolske problematik med hensyn til Kirkens historiske oprindelse og dens forhold til pensens fundamentale begivenhed, trods hele den nyvundne erkendelse af Kirken som "ecclesia viatorum", Kirken på vandring, og den understregning af historiciteten, der ligger heri.

Professor O. Lintons eksegetiske bemærkninger fremhæver - efter nogle almindelige principielle overvejelser om fortolkningens betingelser -, at der i selve dokumentets kerne er overensstemmelse med Det nye Testamente, hvor også universalisme og kristocentricitet er knyttet uløseligt sammen, men at på den anden side tanken om Kirken som ursakramentet stort set er Skriften fremmed og uden støtte i ældre teologi; ligesom det kristocentriske er langt stærkere urgeret i Ny Testamente - og dermed også pinsedagsbegivenheden som Kirkens fødsel. Alle mennesker er nemlig ikke uden videre kaldede - som i den romerske, koncentriske anskuelse. Skellet mellem tro og vantro, dåbte og udøbte, er i N.T. anderledes markant, ligesom graden af

fromhedsmodning ikke i sig selv her er vej til Kristus. Dertil er det undes radikalitet i verden for stor.

Den læsning af konstitutionens to kapitler, hvis frugter amanuensis Anne Marie Aagaard redegør for i bogens sidste del, er i og for sig ikke en evangelisk-luthersk replik i dialogen; men snarere et vidnesbyrd om den dynamiske økumenik, der vil føre samtalen videre - og frem for alt ikke blive stikkende i kontroverstheologisk "forældede" positioner.

Med stor kongenialitet med teksten, dens opkomst og udformning, udlægger forfatterinden alt i "bedste mening" - og kan vel ikke sige sig fri for nu og da at docere ud fra - mere end just explicere - teksten. Det er både dygtigt og levende gjort og fortjener al mulig opmærksomhed i den videre økumeniske dialog, ligesom udgangspositionerne må siges - evangelisk-luthersk - at være holdbare.

De principielle overvejelser om koncilets og konstitutionens karakter er nyttige at lægge sig på sinde, ligesom forståelsen af Kirkens "ægte" historie og Helligåndens frihed er nødvendige momenter for ret indlevelse i den "ajourføring", som andet vatikanerkoncil er udtryk for i den romerske kirke. Forfatterinden kan ikke undlade en henvisning til konstitutionens kapitel 3 (som ellers ikke er genstand for dialogens behandling), om Kirkens hierarki, for dér at finde vidnesbyrd om, at Kirkens højeste udtryk er den lokale, gudstjenestefejrende menighed, for "her er gudsnærværets sted" (s.158). "Den lokale kirke er ikke kun en del af den universelle Kirke, men den er helt og fuldt kirke, for den lokale menighed er de Kristus-troendes fællesskab i og om Guds nærvær" (s.159). Med udelt samtykke til dette har man måske alligevel vanskeligt ved helt at følge den fortolkning af Kirken som ursakramente som helt romersk, når det siges, at det

er den gudstjenestefejrende menighed som sådan, der er Kirkens sakramentale tegn i verden (s.163). - Rom ville nok kræve visse institutionelle sider indlagt i "tegnet". Og efter en længere redegørelse for Helligåndens gerning i Kirken - herunder forholdet mellem embedet og de mere frie karismar - konstateres da også (s.185): "Endnu har den katolske, romerske kirke i sit embedssyn ikke taget den fulde konsekvens af genopdagelsen af Kirkens karismatiske struktur; endnu er den hierarkiske struktur overordnet den karismatiske struktur".

Indlæggets slutning munder ud i en ret "økumenisk" tolkning af konstitutionens ord (§ 8): "Denne (eneste Kristi) Kirke, der i denne verden er stiftet og ordnet som et samfund, findes i (subsistit in) den katolske kirke, som styres af Peters efterfølger ...", idet amanuensis Aagaard siger: "Forståelsen synes at skulle findes i den retning, at man uden at ville sige, at Kristi Kirke her på jorden geografisk eller sociologisk transcenderer den katolske kirke, og uden at ville opgive at bekende sig til Kristi Kirkes "frem-træden" (subsistens) i den katolske kirke, dog anerkender, at denne ene Kristi Kirke er nærværende i de ikke-katolske kirker, selv om den dér "træder frem" i forskellige grader af institutionel ufuldkommenhed" (s.194-95). Papatets betydning for troen er stadig samtals sværeste punkt.

Med Dialoger 4 forekommer ikke blot et væsentligt, men også et tankevækkende bidrag til den fortsatte interkonfessionelle samtale både i retning af bedre gensidig forståelse og fornyet prøvelse af egen position - evt. styrkelse af den.

PRÆSTEKONVENTET I TÅRNBY AF STUD. THEOL. EILIF KRISTENSEN, KØBENHAVN.

SE, HVOR GODT og lifligt er det, når brødre bor tilsammen!

* * *

Dette vers fra Davids 133. salme, torsdagens vespersalme, kunne passende sættes som motto for det i maj afholdte præstekonvent i Tårnby. Det årlige højkirkelige præstekonvent på landsbasis, som ellers er blevet afholdt i Virring, blev i år forsøgsvis afholdt i Tårnby. Lad det ikke nøjes med at være et engangsforsøg, men gør det til en tradition at afholde Virring-konventet skiftevis i Tårnby og Virring! Dette års konvent var en stor succes, ikke mindst på grund af de ideelle omgivelser. Tårnby kirke og præstegård er en særdeles fin og anvendelig ramme for et konvent af denne art. Præstegården ligger ganske nær ved kirken i landsbyagtige omgivelser, skønt der kun er et kvarters kørsel til Rådhuspladsen, og er så velassorteret med samlingslokaler, at alle foredrag og måltider kunne finde sted i selve præstegården. Kirken er en gammel landsbyidyl, en værdig ramme for messer og tidebønner.

Der blev på konventet holdt fire foredrag, af hvilke pastor Jørgen Hornemanns: "Kristi ordinans og kongens i Danmarks kirke i dag" uden tvivl var det mest interessante og mest givende. Jeg skal indskrænke mig til at angive et par af hovedtankerne i foredraget, da det antagelig vil blive gengivet her i bladet i sin helhed i et senere nummer. Pastor Hornemann gjorde rede for retsopfattelsen i Danmark i dag. Der findes to retsopfattelser: den historiske eller statiske retsopfattelse og den dynamiske retsopfattelse eller sædvaneretten, som den også kaldes.

Sidstnævnte er gældende retsopfattelse her i landet, men når vi fra Kirkens side argumenterer, sker det oftest ud fra den statiske retsopfattelse. Vi prøver at få vore krav gennemført ved at henvise til bekendelsesskrifter, kirkelove og grundloven, men dersom de gamle love er gået af brug uden at være ophævet formelt, er de også ophævede reelt ved sædvaneretten. Det hjælper derfor ikke at gøre brug af disse gamle love og vedtægter, hvis vi vil have genindført noget. Derfor må vi tage springet, fortsatte Hornemann, fra 1848 til 1967 og forlade folkekirkeromantikken. Vi må se realistisk på situationen og være med i første række i udviklingen, ellers bliver vi taget på sengekanten. Den gammeldags opfattelse af modsætningen mellem Kirke og stat er ikke længere realistisk. Nu er der en anden modsætning: religion contra samfund. Pastor Hornemann ønskede dog ikke på nuværende tidspunkt en adskillelse af stat og Kirke, da han ikke mente, at tiden var moden endnu. Vi må forberede os grundigt og virkelig arbejde på at vække Kirkens medlemmer, for overfor dem gælder stadig Bibel og bekendelsesskrifter.

Løvrigt må man vel kunne drage den konsekvens af pastor Hornemanns foredrag, at hvis vi blot genindfører bekendelsesskrifternes og kirkelovenes forordninger i det omfang, det er til gavn for Kristi Kirke, vil det blive lovgyldigt ved sædvaneretten!

En nær forbindelse var der mellem pastor Hornemanns foredrag og fader Sven-Oskar Berglunds. Han havde kaldt sit foredrag: "Kyrkorättsliga synpunkter på den liturgiska utvecklingen".

Der blev givet en glimrende orientering om problemerne omkring den liturgiske fornyelse i Sverige. Det synes ikke, som om der er fuldt så meget, som skal ændres ved den svenske højmesse, for at den kan siges at være almenkirkelig, som der skal i vor danske. Løvrigt mente fader Sven-Oskar, at kirkeretten i Sverige ikke blot havde hindret den liturgiske fornyelse, men at den i lige så høj grad havde hindret det liturgiske forfald. I Sverige er præsterne, fremgik det af foredraget, langt mere bundne af kirkelovene, end tilfældet er her i landet.

Grunden til forskellen mellem den danske højmesse og den svenske er sikkert også den, at den svenske højmesse ikke som vor bygger på fader Martins "Deutsche Messe", men på fader Martins "Formula Missae".

Efter begge disse foredrag var der en udbytterig samtale, som dog ret snart i stedet for at holde sig på det principielle plan gik over til drøftelse af praktiske problemer.

Pastor Percy Eriksen holdt et udmærket foredrag med tilhørende lysbilleder om: "Moderne kirkebyg i Norge". Det var både inspireret og inspirerende. Det viste sig, at man i Norge åbenbart i højere grad end her forstår at bygge kirker med det sakramentale i orden.

Til sidst skal nævnes professor, dr. theol. N. H. Søs foredrag: "I hvilken forstand er Den hellige Skrift norm for Kirkens lære og liv?" Det var en interessant indførelse i den moderne theologiske problematik. Den moderne bibelforskning har sat spørgsmålstegn ved en hel del af det, der står i vor Bibel, og disse vanskeligheder kan kun overvindes ved, at Helligånden vejleder den sandhedssøgende bibellæser. Vi må læse de bibelske skrifter efter princippet: ob sie Christum treiben. For de få lægmænd fra menigheden, der var til stede ved

dette foredrag, har det sikkert været uhyre svært at følge professor Søs, og det må næsten siges at være et held, at der var så få ikke-theologer til stede.

Interessant var det at høre, at også professor Søs havde den opfattelse, at Kirken som sådan ikke kunne udtale sig. Det var kun alle de enkelte medlemmer, der kunne udtale sig. Kirken har ikke ifølge professor Søs noget af Helligånden vejledet embede, men Helligånden vejleder hvert enkelt kristent menneske! Er det en slags svarmeri, professor Søs her gør sig til talsmand for? I hvert tilfælde møder man ofte samme synspunkt hos svarmerne!

Selvfølgerig er det sandt, at vi alle, både præster og lægfolk, skal læse vor Bibel, og at Gud Helligånd da vil vejlede os til at forstå, hvad vi læser. Hvis det skete i højere grad, end det er tilfældet i dag, ville vi sikkert få en mere bibeltro forkyndelse fra præsternes side, og lægfolket ville kunne opfylde den del af det almene præstedømmes opgaver, som netop er at prøve ånderne, om de er fra Gud eller fra Århus; men når vi læser Bibelen, må vi ikke gå uden om de steder, som utvetydigt taler om Helligåndens vejledning af embedet. Professor Søs satte embedet op som en modsætning til Gud Helligånd. Helt i overensstemmelse med Det nye Testamente er dette vel ikke, da der jo klart og tydeligt i Det nye Testamente tales om embedet under Gud Helligåndens vejledning, f.eks. Ap.G. 15,28: "Helligånden og vi har besluttet ..."

Som motto for dette præstekonvent satte jeg 1. vers af Davids 133. salme: "Se, hvor godt og lifligt er det, når brødre bor tilsammen". Det skete ud fra den betragtning, at det væsentlige ved et sådant præstekonvent netop er det at være sammen omkring messen og tidebønnen. Her skal vi alle hente styrke og hjælp til at leve det liv,

re-formatio

Nr. 4 JUNI 1967 10. årgang

N. J. Riis: Giv dig i kast med det umulige	54
B. Riisgaard: Kommentar: Strukturkommission og kirkepolitik	55
C. B. Hansen: Dyrker studenter autoriteter?	57
Urban Schrøder: Fra Kirkens skatkammer: En gammel glemt bøn	59
Hans Olav Okkels: Tanken med Kristen Aktion	62
O. Lund Pallesen: Læst: Dialoger 4 H. Roos, O. Linton og Anne Marie Aagaard: Kirkebegrebet på det andet Vatikankoncil	63
Ejlf Kristensen: Referat fra præstekonventet i Tårnby 8.-10. maj .	66

som Gud har givet os. Når kristne er sammen om det, der er centrum for hele den kristne Kirke, MESSEN, da sker det, som står i sidste vers af samme salme: "Thi der skikker Herren velsignelse ned, liv til evig tid". Det var

RE - F O R M A T I O udsendes af en kreds af præster i den danske kirke.
 R e d a k t ø r (ansvh.): Sognepræst B. Riisgaard, Ny Kastetvej 18, Ålborg. Telefon: Ålborg (08) 13 69 90.
 I redaktionen iøvrigt: Pastor C. B. Hansen, Dråby pr. Ebeltoft; kreditfor- eningsfuldmægtig Preben Kunst, Århus; sognepræst Sigurd Mejndor, Hyllested; pastor O. Lund Pallesen, Kgs. Lyngby; sognepræst Poul Ulsdal, Hemmet.
 E k s p e d i t i o n : Sognepræst Povl Dahl, Ølby pr. Struer. Postgiro 8.81.42. Telefon: Ølby (078) 6 50 16. Bladet kommer i mindst 8 numre årligt og koster 15 kr. (studerende 10 kr.). Maskinskrivn. & opsætning: A. Studsgård. forside & overskrifter: Knud Nørholm.
 Tryk: J. A. Petersen, København

opbyggeligt at være med i dette intense fællesskab omkring messen og tidebønnen.

Men hvorfor kun to tidebønner om dagen? Når man til daglig er nødsaget til at læse alle dagens tidebønner alene, hvorfor så ikke benytte lejligheden til at læse i hvert tilfælde fire af dagens tidebønner i fællesskab? Endnu et lille suk: Når man søndag efter søndag tvinges til at fejre messen på ubibelsk og ureformatorisk vis med særkalk, hvorfor skal vi dog så, når der virkelig er en mulighed for at fejre messen på ret bibelsk vis, fortsætte med denne skæbnesvangre skik? Lad os dog i så snævre sammenhænge være Bibelen og traditionen tro og fejre messen med fællesskalk!

Til slut er det blot at beklage, at der ikke var flere repræsentanter for Danmarks gejstlighed og ejheller andre theologiske studenter end forfatteren af dette referat! - Oremus pro Ecclesia! Lad os bede for Kirken!

KIRKEDAGE I HELSINGØR

afholdes fra lørdag den 16. september til mandag den 18. september 1967. De to første dage er for alle, den sidste dag er - som tidligere - for præster alene.

Notér venligst datoerne n u !

Af programmet kan nævnes:

Lørdag aften: Rundbordssamtale ved S. Nepper-Christensen, Niels Schou, Povl Dahl, Anders Studsgård: "Kan folkekirken reddes - og skal den?"

Søndag aften: Foredrag forventelig ved fader Gunnar Rosendal, Kristiansstad.

Udførligt program kommer i næste nummer af Re-formatio.

P O S T V Æ S E N E T

RESERVERET